

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการเป็นผู้มีกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๔๑ (๕) และมาตรา ๕๐ (๓) (กรณีจำสืบทำรวจ อุทัย คนชม ถูกสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญทดแทนเนื่องจากประสบอุบัติเหตุได้รับบาดเจ็บ ฯลฯ)

สำนักงาน ก.ตร. ได้มีหนังสือ ที่ มท.๐๕๐๑/(ก.ตร.)/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เนื่องจากจำสืบทำรวจ อุทัย คนชม ได้ประสบอุบัติเหตุขณะขับขี่รถจักรยานยนต์จากจังหวัดชลบุรีเพื่อกลับบ้านพักที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับบาดเจ็บต้องตัดขาขวาได้เข้าและกระดูกต้นแขนขวาหัก กระดูกข้อมือใช้ไม่ได้ กรมตำรวจพิจารณาแล้วเห็นว่า จำสืบทำรวจ อุทัย คนชม ขาดคุณสมบัติทั่วไปของการเป็นข้าราชการตำรวจตามมาตรา ๔๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ จึงแจ้งให้ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ๑ สั่งให้จำสืบทำรวจ อุทัย คนชม ออกจากราชการ ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ๑ จึงมีคำสั่งที่ ๓๘๖/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๒๓ ให้จำสืบทำรวจ อุทัย คนชม ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญทดแทนตั้งแต่วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๒๓ เป็นต้นไป

ต่อมาจำสืบทำรวจ อุทัย คนชม ได้อุทธรณ์คำสั่งให้ออกจากราชการต่อ ก.ตร. โดยมีเหตุผลสรุปว่า ผู้อุทธรณ์ได้รับราชการอยู่ในตำแหน่งพนักงานงานวิศุศลอดมา แม้ว่าจะได้รับบาดเจ็บเนื่องจากอุบัติเหตุดังกล่าว แต่ก็ได้รับการรักษาจนสามารถปฏิบัติราชการในหน้าที่พนักงานวิศุศลได้เป็นปกติแล้ว ประกอบกับแพทย์ได้มีความเห็นว่า ผู้อุทธรณ์สามารถปฏิบัติราชการในตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าวต่อไปได้ เมื่อผู้อุทธรณ์ยังคงสามารถปฏิบัติหน้าที่พนักงานวิศุศลได้เช่นนี้จึงยังไม่ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และขอให้ ก.ตร. พิจารณาให้กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งหน้าที่เดิมต่อไป

ก.ตร. ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นแตกต่างกันเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ปฏิบัติหน้าที่พนักงานวิศุศล แม้จะเป็นผู้มีกายทุพพลภาพแต่ยังสามารถปฏิบัติหน้าที่พนักงานวิศุศลได้ จึงยังไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติซึ่งจะต้องสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๔๑ (๕) และมาตรา ๕๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ แต่อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ความหมายของคำว่า “...จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้...” ตามมาตรา ๔๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ หมายความว่าถึงหน้าที่โดยทั่วไปของข้าราชการตำรวจ มิได้จำกัดเฉพาะหน้าที่ตามตำแหน่งที่ที่ได้รับแต่งตั้งเท่านั้น โดยเฉพาะเมื่อได้พิจารณาประกอบกับมาตรา ๔ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วยเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ แล้ว หากพิจารณาว่าคุณสมบัติที่กำหนดในมาตรา ๔๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑

หมายความว่าถึงเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งเช่นนั้นแล้ว ก็จะทำให้มาตรา ๔ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่มีผลใช้บังคับ เพราะเมื่อข้าราชการตำรวจได้รับอันตรายถึงทุพพลภาพ ไม่ว่าจะเพราะเหตุปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือไม่ก็ตาม หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ก็อาจใช้อำนาจสั่งเปลี่ยนหน้าที่โดยแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งอื่นได้ โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ดังนั้น เมื่อผู้ותרณ์ได้รับอุบัติเหตุถูกตัดขาขวาได้เข้านับได้ว่าเป็นผู้มีกายทุพพลภาพ แม้จะใส่ขาเทียมสามารถเดินได้ ก็ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดอันเป็นหน้าที่โดยทั่วไปของข้าราชการตำรวจได้ จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปของข้าราชการตำรวจตามมาตรา ๔๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑

โดยที่กรณีดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการแปลความมาตรา ๔๑ (๕) และมาตรา ๕๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ก.ตร. จึงมีมติให้หารือขอความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า คำว่า “...จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้...” ตามมาตรา ๔๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ จะหมายความว่าหน้าที่โดยทั่วไปของข้าราชการตำรวจหรือหน้าที่เฉพาะตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง และผู้ที่ทุพพลภาพถูกตัดขาข้างหนึ่งจะเข้าลักษณะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติซึ่งจะต้องสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๕๐ (๓) หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาตามข้อหารือดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมตำรวจ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๔๑ (๕)^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ นี้บัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดคุณสมบัติของบุคคลผู้ที่จะสมัครเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจตามตำแหน่งหน้าที่ที่กรมตำรวจประสงค์จะแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป สำหรับบุคคลซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจและมีตำแหน่งหน้าที่เป็นปกติอยู่แล้ว หากขาดคุณสมบัติตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งบรรจุมีอำนาจสั่งให้ข้าราชการตำรวจผู้นั้นออกจากราชการได้ตามมาตรา ๕๐ (๓)^๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวด้วย ดังนั้น คุณสมบัติ

^๑ มาตรา ๔๑ ผู้ที่จะได้รับการคัดเลือกหรือผู้ที่จะสอบแข่งขันเป็นข้าราชการตำรวจต้องมีคุณสมบัติทั่วไปดังนี้

๑ล๑

๑ล๑

(๕) ไม่เป็นผู้มีกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๑ล๑

๑ล๑

^๒ มาตรา ๕๐ ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๒๖ มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้แต่ในการสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุสุดแทน นอกจากให้ทำได้ในกรณีทุพพลภาพในมาตราอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือในกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจหรือกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการแล้ว ให้ทำได้ในกรณีต่อไปนี้ด้วย คือ

๑ล๑

๑ล๑

ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๑ (๕) นี้ จึงเป็นคุณสมบัติในการปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะของบุคคล ซึ่งจะสมัครเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจหรือของบุคคลซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจอยู่แล้ว แต่กรณี การที่จะพิจารณาว่าผู้ใดมีกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ซึ่งจะขาดคุณสมบัติตามบทบัญญัตินี้หรือไม่ จึงต้องพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ที่ผู้นั้นได้รับแต่งตั้งให้ไปปฏิบัติต่อไป หรือในกรณีของผู้ที่เป็นข้าราชการตำรวจอยู่แล้วก็ต้องพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติเป็นปกติเป็นสำคัญ ฉะนั้น ปัญหาที่ว่าข้าราชการตำรวจผู้ใดจะต้องออกจากราชการเนื่องจากขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔๑ (๕) ที่บัญญัติว่า “...จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้...” จึงต้องหมายความถึงข้าราชการตำรวจผู้นั้นมีกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งหน้าที่ประจำที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติอยู่ในขณะนั้น

ตามปัญหาที่หารือนี้ปรากฏว่า ข้าราชการตำรวจผู้นั้นได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานวิทยุ และข้อเท็จจริงปรากฏด้วยว่า แม้ว่าข้าราชการตำรวจผู้นี้จะมีกายทุพพลภาพแต่ก็ยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งพนักงานวิทยุได้เป็นปกติ ในกรณีเช่นนี้จึงต้องถือว่าข้าราชการตำรวจผู้นี้ยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งได้ต่อไป และไม่อาจถือได้ว่า ข้าราชการตำรวจผู้นี้ขาดคุณสมบัติซึ่งจะเป็นเหตุให้ต้องออกจากราชการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๑ (๕) ประกอบกับมาตรา ๕๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑

สำหรับเหตุผลของ ก.ตร. ฝ่ายที่อ้างว่า หากพิจารณาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๔๑ (๕) ซึ่งบัญญัติว่า “...จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้...” หมายความว่า การไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งเท่านั้นแล้ว จะทำให้บทบัญญัติมาตรา ๔^๓ และมาตรา ๗^๔ แห่งพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วยเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ไม่มีผลใช้บังคับ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการฯ โดยตลอดแล้วเห็นว่า เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าวมุ่งหมายที่จะให้การสงเคราะห์แก่

(๓) เมื่อข้าราชการตำรวจผู้ใดขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๔๑ (๑) (๔) หรือ (๕) ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการ

^๓ มาตรา ๔ ข้าราชการผู้ใดได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือเนื่องจากต้องไปปฏิบัติราชการนอกที่ตั้งสำนักงาน หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ ให้ผู้นั้นได้รับการสงเคราะห์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

การขอรับการสงเคราะห์ต้องแสดงรายงานแพทย์ที่ทางราชการรับรองตามความหมายของกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กับรายงานแสดงเหตุที่ต้องรับอันตรายหรือการป่วยเจ็บหรือถูกประทุษร้ายนั้นด้วย

^๔ มาตรา ๗ ถ้าอันตราย หรือการป่วยเจ็บ หรือการถูกประทุษร้ายอันเกิดจากกรณีดังกล่าว ในมาตรา ๔ ทำให้ข้าราชการผู้ใดตกเป็นผู้ทุพพลภาพ หรือพิการอันเป็นเหตุจะต้องออกจากราชการตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ใช้อยู่ หากรัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาเห็นว่า ข้าราชการผู้นั้นยังอาจปฏิบัติหน้าที่ราชการอื่นใดที่เหมาะสมได้ และเมื่อข้าราชการผู้นั้นสมัครจะรับราชการต่อไป รัฐมนตรีเจ้าสังกัดจะสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นไปรับราชการในตำแหน่งหน้าที่อื่นใหม่โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีก็ได้

(๑) ข้าราชการซึ่งได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือเนื่องจากต้องไปปฏิบัติราชการนอกที่ตั้งสำนักงาน หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่

(๒) อันตรายหรือการเจ็บป่วยหรือการถูกประทุษร้ายอันเกิดเพราะเหตุตาม (๑) ทำให้ข้าราชการผู้ใดตกเป็นผู้ทุพพลภาพ หรือพิการ อันเป็นเหตุจะต้องออกจากราชการตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ใช้อยู่ และ (๓) รัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาเห็นว่าข้าราชการผู้นั้นยังอาจปฏิบัติหน้าที่ราชการอื่นใดที่เหมาะสมได้ และเมื่อข้าราชการผู้นั้นสมควรจะรับราชการต่อไป รัฐมนตรีเจ้าสังกัดจะสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นไปรับราชการในตำแหน่งหน้าที่อื่นใหม่โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการฯ ใช้บังคับในกรณีที่ข้าราชการจะต้องออกจากราชการเพราะเหตุที่ได้กล่าวไว้ใน (๑) ซึ่งเป็นคนละกรณีกับปัญหาที่หาหรือว่า ข้าราชการตำรวจที่มีกายทุพพลภาพซึ่งอาจเกิดขึ้นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ได้ จะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งจะต้องออกจากราชการหรือไม่ กรณีตามปัญหาที่หาหรือนี้จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงว่าเป็นกรณีที่สามารปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งได้หรือไม่ ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่า แม้จะมีกายทุพพลภาพแต่ยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งได้ก็ไม่ขาดคุณสมบัติไม่เข้ากรณีที่จะต้องให้ออกจากราชการ ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งได้ จึงจะเข้ากรณีที่จะต้องออกจากราชการเพราะขาดคุณสมบัติ ในกรณีที่จะต้องออกจากราชการเช่นนี้ ถ้าการมีกายทุพพลภาพเกิดจากเหตุดังกล่าวใน (๑) ก็นำพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วยเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาใช้บังคับดังกล่าวใน (๓) ได้ เมื่อเจตนาารมณ์และขั้นตอนของพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับแตกต่างกันดังกล่าว ปัญหาที่ว่าพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการฯ จะไม่มีผลใช้บังคับจึงยังไม่เกิดขึ้น

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๒๖